

Nr 157.

Af herr **Petrén**, om förhöjdt anslag till understöd åt lägre tekniska yrkesskolor.

Vid beräkning af statsverkets tillgångar för 1911 års statsreglering har cheten för finansdepartementet, såsom mig synes med fullt fog, uttalat sig för lämpligheten af att, trots nu rådande depression å näringslivet och andra ekonomiska områden samt därmed förknippad minskning i inkomster, inom måttliga gränser ytterligare påkalla statsmakternas medverkan till förmån för handel och näringar.

Då jag anser mig inom motionstidens utgång böra göra framställning om en ringa förhöjning uti ett under åttonde hufvudtiteln upptaget anslagskraf, som angår de lägre tekniska yrkesskolorna och således indirekt afser att främja landets näringslif, tror jag mig handla i full öfverensstämmelse med den uppfattning, som sålunda kommit till uttryck i årets statsverksproposition.

Nämnda yrkesskolor hafva alltsedan 1870-talet åtnjutit statsunderstöd, därvid fästats det villkor, att det bidrag, som af statsmedel utbetalas till dylik skola, icke må öfverskjuta hvad vederbörande kommun kontant tillskjuter.

Anslaget, som under senare tiden intill innevarande år beviljats för perioder om tre år, har utgjort för åren 1901—1903, 1904—1906 och 1907—1909 respektive 60,000, 70,000 och 90,000 kronor om året och har af anslaget jämväl skolat bestridas kostnaden för inspektion af ifrågasvarande skolor.

Sedan tiden för ingifvande af ansökningar om statsbidrag för dylik treårsperiod gått till ända, hafva ansökningshandlingarna plägat remitteras för yttrande till styrelsen för tekniska skolan i Stockholm, hvars

Bih. till Riksd. Prot. 1910. 1 Saml. 2 Afd. 2 Band. 60 Häft. (Nr 157—159.)

rektor haft i uppdrag att utöfva inspektion öfver skolorna i fråga; och sedan sådant yttrande afgifvits, har Kungl. Maj:t af anslaget disponerat understöd åt de särskilda skolorna för alla tre åren på en gång. Sålunda har Kungl. Maj:t den 12 april 1907 beviljat bidrag till 53 skolor af förevarande slag för hvartdera af åren 1907—1909 med tillhoppa 85,500 kronor.

Det är själfallet, att de skolor, som tillkommit under en dylik treårsperiod, haft föga utsikt att därunder komma i åtnjutande af statsbidrag i samma utsträckning som de förut befintliga skolorna. Medan sålunda exempelvis den återstående delen af anslaget för 1908 och 1909 eller 4,500 kronor blifvit för hvartdera af nämnda år — efter frånräkning af kostnaderna för ifrågavarande skolors inspektion — disponeradt å tre nytillkomna skolor i Hedemora, Eslöf och Karlsborg, hafva tre andra nytillkomna skolor i Höganäs, Åhus och Trollhättan för 1909 icke kunnat erhålla något som helst bidrag, ehuru de i sådant hänseende ingifna ansökningarna blifvit af styrelsen för tekniska skolan i Stockholm vederbörligen tillstyrkta.

Vid fjolårets riksdag äskades icke förhöjdt anslag för understöd åt ifrågavarande skolor under treårsperioden 1910—1912, utan begärdes för ändamålet anslag endast för 1910 med oförändradt belopp å 90,000 kronor. Såsom skäl härför anfördes, att Kungl. Maj:t den 4 oktober 1907 uppdragit åt en kommitté att efter verkställd utredning afgifva underdånigt utlåtande och förslag, huru den lägre tekniska undervisningen i riket lämpligen borde ordnas, och att denna kommittés förslag, som torde vara att inom snar framtid förvänta, kunde komma att föranleda ändring i sättet för statens understödjande af ifrågavarande skolor.

Under hösten 1909 ingåfvos för de 56 skolor, som, enligt hvad ofvan uppgifvits, kommit i åtnjutande af statsunderstöd för nämnda år (med tillhoppa 89,100 kronor), ansökningar om fortsatt understöd af anslaget för 1910 till belopp af icke mindre än 123,527 kronor 50 öre. Dessutom ingåfvos emellertid ansökningar om dylika understöd å tillhoppa 5,400 kronor för ofvannämnda tre skolor i Höganäs, Åhus och Trollhättan samt ytterligare sju nytillkomna skolor i Sundbyberg, Tranås, Nässjö, Sölvesborg, Simrishamn, Sollefteå och Robertsfors.

Samtliga dessa ansökningshandlingar hafva på öfligt sätt remitterats till styrelsen för tekniska skolan i Stockholm, hvilken styrelse inom den närmaste tiden torde komma att afgifva yttrande öfver desamma.

Vare sig de skolor, som hittills fått åtnjuta statsbidrag, nu få vidkännas afdrag därå eller — hvilket törhända är mera sannolikt — de

nyttillkomna skolorna, af hvilka ju trenne redan för 1909 fått liknande framställningar af vederbörande myndighet tillstyrkta, blifva i afsaknad af hvarje bidrag, är resultatet lika otillfredsställande.

Hvilket betydande gagn ifrågavarande skolor å respektive orter medföra med hänsyn till yrkesutbildningen, är nogsamnt känt för enhvar, som på närmre håll år efter år sett en dylik skola i verksamhet. Mera än 10,000 af landets ungdom åtnjuta numera årligen undervisning i dessa skolor, och anslagen till desamma från kommuner, landsting och hushållningssällskap belöpa sig till inemot 200,000 kronor om året.

Tydligtvis är det af vikt, att dessa skolors verksamhet icke hämmas vare sig genom opåräknad nedsättning i de af de äldre skolorna hittills åtnjutna statsbidragen eller därigenom, att de små samhällen, som nyligen påtagit sig de ekonomiska uppoffringar, som äro förenade med dylika skolors inrättande, år efter annat lämnas utan det bidrag från statens sida, å hvilket de på goda grunder gjort sig räkning.

I årets statsverksproposition hemställes emellertid, under hänvisning till att ofvan omförmälda kommitté ännu icke afgifvit sitt förslag, att enahanda bidrag å 90,000 kronor, som för ifrågavarande ändamål bestämdes vid 1906 års riksdag, måtte utgå jämväl för 1911. Möjligen står denna underlåtenhet att begära ökning i anslaget i samband därmed, att hittillsvarande inspektorn för dessa skolor, numera afidne rektorn B. V. Adler inemot årsskiftet varit af sjukdom förhindrad att därom göra framställning.

Då jag har den uppfattningen, att få anslag i budgeten i förhållande till sin storlek bereda större gagn åt det allmänna än nu ifrågavarande, samt de uppgifter, som i berättelsen om hvad i rikets styrelse sig tilldragit sedan sista lagtima Riksdags sammanträde lämnats rörande det för nämnda kommitté ännu återstående arbetet, synas göra det ovisst, huruvida samma arbete kan hinna afslutas förr än under loppet af 1911, har jag ansett mig icke böra underlåta att påkalla Riksdagens uppmärksamhet å olämpligheten däraf, att det tiotal skolor, som alltsedan 1908 varit i verksamhet utan att hittills hafva kommit i åtnjutande af något som helst statsbidrag, alltjämt under flera år framåt blifva i fortsatt afsaknad däraf.

På grund af hvad jag sålunda anfört, får jag vördsamt föreslå,

att Riksdagen ville dels till understöd åt lägre tekniska yrkesskolor på ofvannämnda villkor rörande

bidrag från vederbörande kommun dels ock till bestridande af kostnaderna för inspektion af dessa skolor på extra stat för år 1911 bevilja ett anslag af 10,000 kronor utöfver hvad Kungl. Maj:t i sådant hänseende äskat eller således 100,000 kronor med rätt för Kungl. Maj:t att häraf för nämnda ändamål under 1910 disponera högst 5,000 kronor

Stockholm den 27 Januari 1910.

Bror Petrén.

Nr 158.

Af herr **Hasselquist**, *om förbud mot handel med tobaksvaror å restauranter och kaféer under sådan tid då tobaksbod skall hållas stängd enligt lagen angående förbud mot handels idkande å söckendag utöfver viss tid.*

Vid föregående års riksdag framlades af K. M:t proposition angående förbud mot handels idkande å söckendag utöfver viss tid, hvilken proposition af riksdagen, efter vissa inskränkningar med afseende å lagens giltighetsområde, bifölls.

Mot de sålunda antagna lagbestämmelserna, hvilka komma att under år 1910 träda i tillämpning, framställdes redan under propositionens behandling i Riksdagen såväl till lagutskottet som till K. M:t från Sveriges tobakshandlares riksförbund och andra föreningar för cigarr- och tobakshandlare vissa anmärkningar och yrkanden, hvilka afsågo, att K. M:ts förslag ej skulle af Riksdagen godkännas, sådant det förelåg i K. M:ts proposition, »utan endast i den form, att förbudet äfven måtte komma att gälla kaféer, restauranter, rakstugor m. fl. samt gatuhandeln äfven å